

Zadania maturalne – zakres rozszerzony

ZESTAW I

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1c, 2	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; klasyfikuje informacje	Zdający potrafi: dokonać klasyfikacji informacji według podanych kryteriów lub zastosować różne kryteria do klasyfikowania informacji.

Zadanie 1 (2 p.)

Zakwalifikuj kraje do faz rozwoju demograficznego, w których się znajdują, oraz podaj cechę struktury wieku. Uzupełnij tabelę.

Kraje	Białoruś		Francja		Indie	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Współczynnik urodzeń w ‰	9,4	9,1	13,3	13,1	25,8	24,1
Współczynnik zgonów w ‰	13,5	14,3	8,9	8,4	8,5	7,5
Przyrost naturalny w ‰	-4,1	-5,2	4,4	4,7	17,3	16,6
Faza rozwoju demograficznego (I–V)						
Struktura wieku ludności (ludność młoda/starzejąca się)						

Zadanie 2 (2 p.)

Przeczytaj tekst źródłowy i uzupełnij tabelę.

Wydaje się, że Ziemia dysponująca 1,4 mld km³ wody obfituje w tę cenną ciecz. Mylące pozory: słona woda oceanów pokrywa 71% powierzchni planety i stanowi 98% ziemskich rezerw. Woda słodka znajduje się więc na Ziemi w ilościach śladowych, a ponadto jest często trudno dostępna: jeziora i rzeki to tylko 1% rezerw, ¾ wody znajduje się w lodowcach, czapach lodowych Grenlandii i Antarktydy oraz podziemnych zbiornikach. Geografia odnawialnych zasobów wody jest zróżnicowana: kraje uprzemysłowione o obfitych zasobach wody, kraje uprzemysłowione o skromnych zasobach wodnych (Europa Zachodnia, Centralna i europejska część basenu Morza Śródziemnego), kraje rozwijające się o obitych zasobach wody (strefa międzyzwrotnikowa), wreszcie – kraje rozwijające się pozbawione wody. Zasoby wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca maleją w funkcji przyrostu naturalnego; natomiast stopień rozwoju ekonomicznego działa na dwa sposoby: zwiększa zapotrzebowanie na wodę, hamując jednocześnie zanieczyszczanie zasobów wody, częste w krajach trzeciego świata.

Źródło: Atlas wielkich zagrożeń. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne 1995.

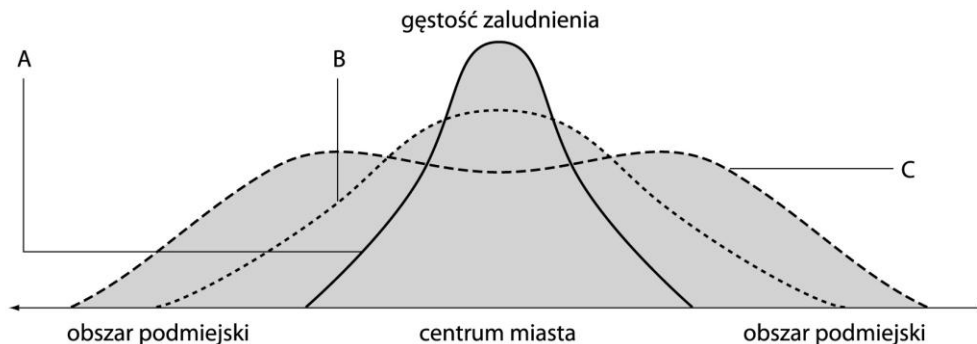
Wpisz po trzy przyczyny przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na wielkość zasobów wody pitnej na kuli ziemskiej.

Przyczyny zróżnicowania odnawialnych zasobów wody pitnej na kuli ziemskiej	
przyrodnicze	pozaprzyrodnicze

.....
.....
.....

Zadanie 3 (2 p.)

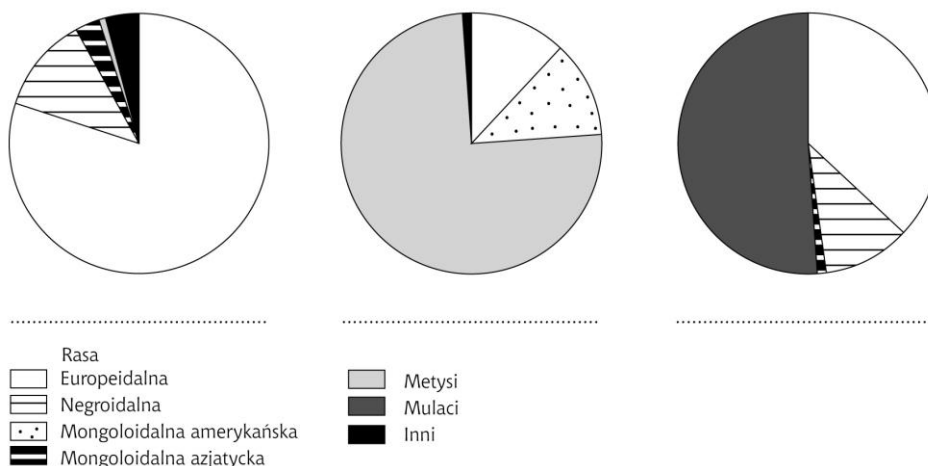
Na podstawie schematu przedstawiającego fazy urbanizacji, uzupełnij tabelę.

Opis fazy procesów urbanizacyjnych	Nazwa fazy urbanizacji	Oznaczenie literowe fazy urbanizacji na rysunku
W tej fazie ludność miejska zasiedla tereny podmiejskie. Śródmieście wyludnia się z powodu pogarszającego się standardu życia.		
Poziom urbanizacji kraju nie przekracza 30%. Rozwój miast jest powolny.		
Jest to faza tzw. eksplozji miast z powodu dużej migracji ludności ze wsi oraz przyrostu naturalnego. Ponieważ za płaszczyznę demograficzną nie nadąża płaszczyzna ekonomiczna, powstają slamsy.		

Zadanie 4 (3 p.)

Diagramy przedstawiają zróżnicowanie rasowe Meksyku, USA i Kuby.

A. Przyporządkuj kraje do struktury rasowej ludności.

B. Uzupełnij zdania.

1. Rdzenną ludność Ameryki Północnej nazwano i jest rasy

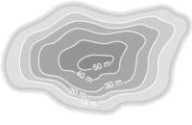
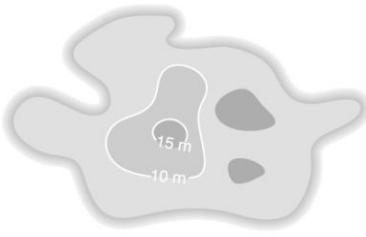
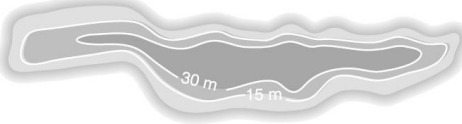
2. W okresie niewolnictwa przymusowo sprowadzono do Ameryki Północnej ludność rasy
3. W czasie kolonizacji zasiedliła Amerykę Północną ludność rasy
4. Potomek pary osób rasy europeoidalnej i mongoloidalnej to, zaś europeoidalnej i negroidalnej to

Zadanie 5 (3 p.)

Na rysunkach przedstawiono misy trzech jezior o genezie polodowcowej. Uzupełnij tabelę.

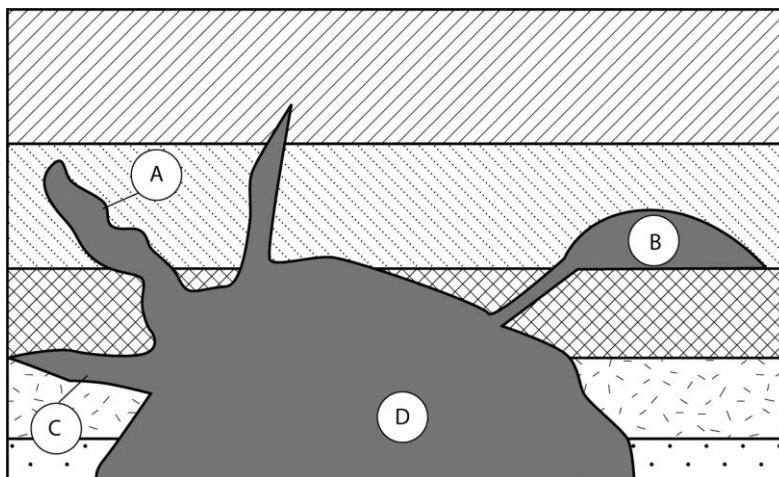
Typy genetyczne jezior: *polodowcowe rynnowe, polodowcowe cyrkowe, polodowcowe morenowe.*

Przykłady jezior: *Jeziorak, Wielki Staw w Sudetach, Tałty, Śniardwy, Czarny Staw nad Morskim Okiem, Mamry.*

Kształt misy jeziora	Typ genetyczny jeziora	Przykłady jezior
		
		
		

Zadanie 6(2 p.)

Rysunek przedstawia różne rodzaje intruzji magmowych. Uzupełnij tabelę.

Nazwy intruzji: *batolit, lakolit, sill, dajka.*

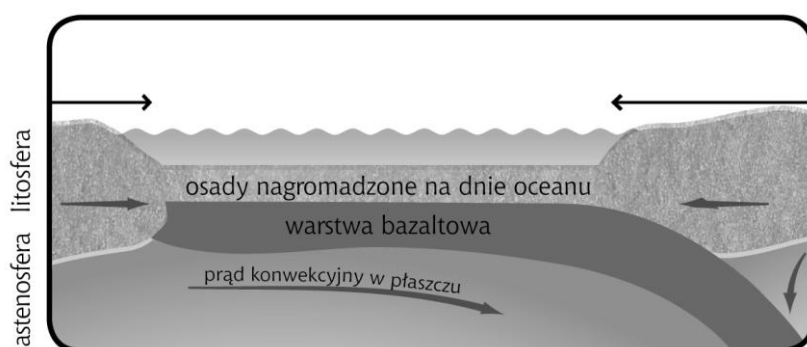
Rodzaj intruzji	Oznaczenie literowe na rysunku	Nazwa intruzji
Zgodne		
Nie zgodne		

ZESTAW II

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1d, 3	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; prognozuje na podstawie informacji	Zdający potrafi: prognozować, tj. przedstawić przyszły stan, przebieg zdarzeń, natężenie zjawisk, ich konsekwencje na podstawie odczytanych informacji oraz znajomości przebiegu zjawisk i procesów

Zadanie 1 (3 p.)

Korzystając ze schematu, wykonaj polecenia A–C.

A. Wyjaśnij, co stanie się z osadami nagromadzonymi na dnie oceanu w wyniku kolizji płyt litosfery.

.....

.....

B. Wyjaśnij, co stanie się z warstwą bazaltową w wyniku kolizji płyt litosfery.

.....

.....

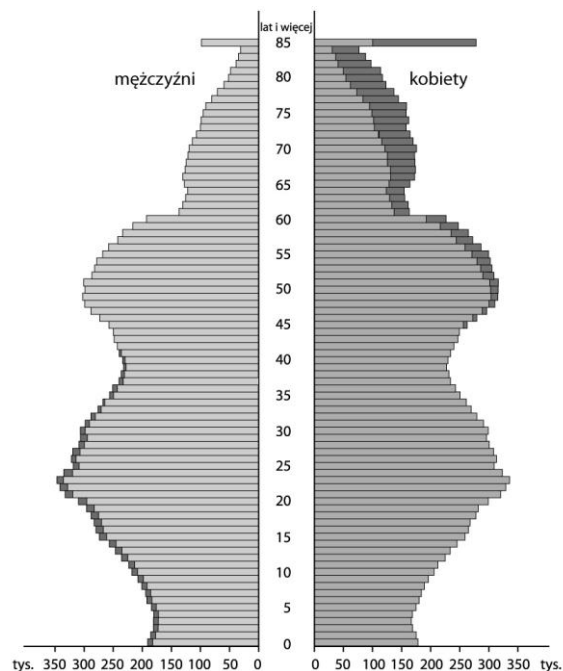
C. Opisz, jakie będzie ukształtowanie powierzchni tego obszaru, gdy kolizja płyt się zakończy.

.....

.....

Zadanie 2 (4 p.)

Piramida przedstawia społeczeństwo polskie w 2006 r.

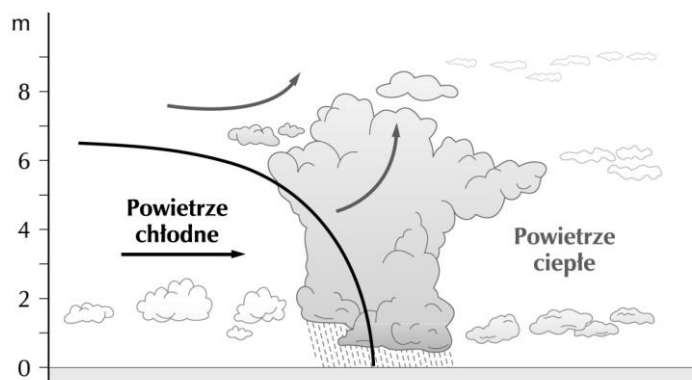

Przedstaw dwie zmiany i ich konsekwencje społeczno-ekonomiczne, które wystąpią w strukturze wieku ludności Polski za 10 lat.

Zmiana w strukturze wieku ludności Polski	Konsekwencje tej zmiany

Zadanie 3 (2 p.)

Schemat przedstawia front chłodny. W pogrubionych fragmentach wykreśl określenia tak, by zdania były prawdziwe.

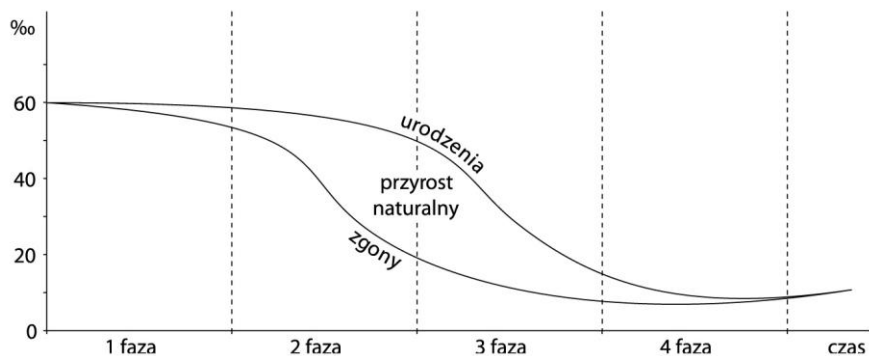

- Po przejściu frontu chłodnego nastąpi **wzrost/spadek** ciśnienia atmosferycznego.
- Zbliżanie się chłodnego frontu atmosferycznego zapowiadają **długotrwałe i mało intensywne/krótkotrwałe i bardzo intensywne** opady deszczu.
- Po przejściu frontu chłodnego **wzrośnie/zmniejszy się** prędkość wiatru i **wzrośnie/obniży się** temperatura powietrza.
- Po przejściu frontu chłodnego **zmniejsza/zwiększa** się zachmurzenie nieba.

Zadanie 4 (3 p.)

Korzystając z modelu rozwoju demograficznego, przedstaw prognozę demograficzną dla ludności Turcji.

Turcja	1995	2006
Przyrost naturalny	16,2	12,9
Urodzenia żywe	22,8	19,1
Zgony	6,6	6,2

A. Wymień fazę rozwoju demograficznego, w której znajduje się obecnie Turcja.

Faza

B. Przedstaw i uzasadnij prognozę demograficzną dla Turcji.

Prognoza:.....

.....

Uzasadnienie:

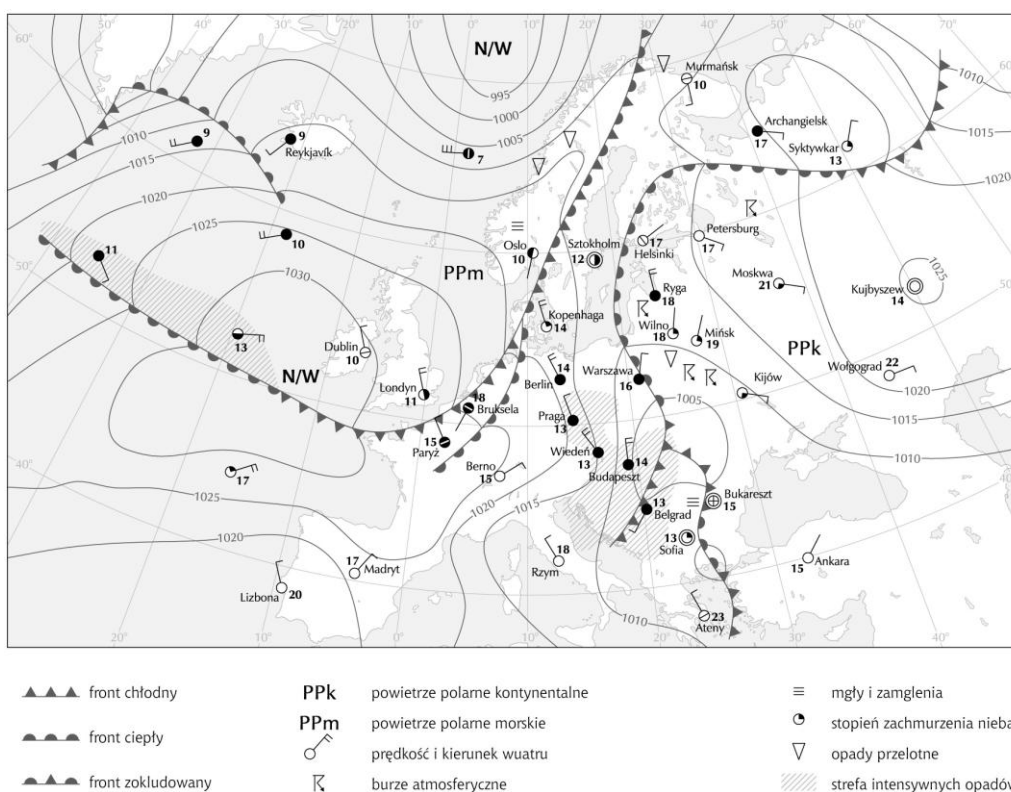
.....

ZESTAW III

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1f, 5	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; przetwarza informacje	Zdający potrafi: prezentować wyniki analiz geograficznych różnymi metodami, np. słownymi, graficznymi, statystycznymi, matematycznymi

Zadanie 1 (3 p.)

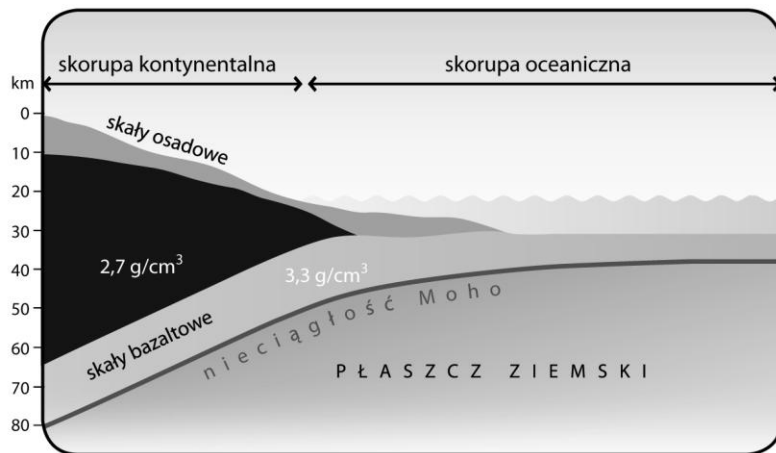
Mapa synoptyczna przedstawia sytuację pogodową w Europie w maju.

- A. W ośrodkach barycznych zlokalizowanych na Oceanie Atlantyckim wykreśl nieprawidłowe oznaczenie literowe:
 N – niż baryczny;
 W – wyż baryczny
- B. Wymień trzy cechy pogody w Polsce, jeśli ukształtuje ją masa powietrza, która napłynie po przejściu frontu zokludowanego znajdującego się obecnie nad Europą Zachodnią.
-
 -
 -

Zadanie 2 (2 p.)

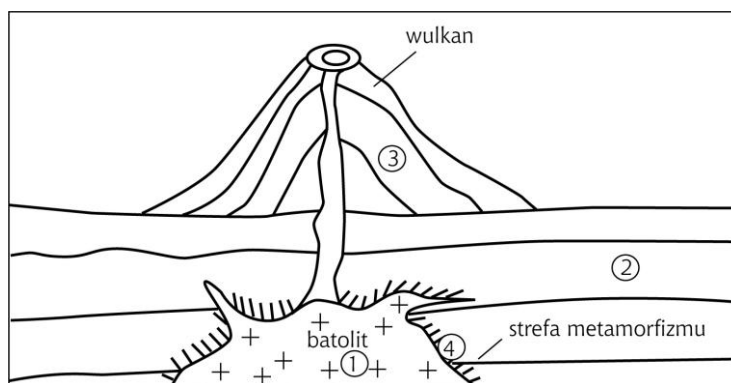
Korzystając ze schematu przedstawiającego budowę skorupy ziemskiej, przedstaw trzy różnice między skorupą kontynentalną i oceaniczną.

1.
2.
3.

Zadanie 3 (2 p.)

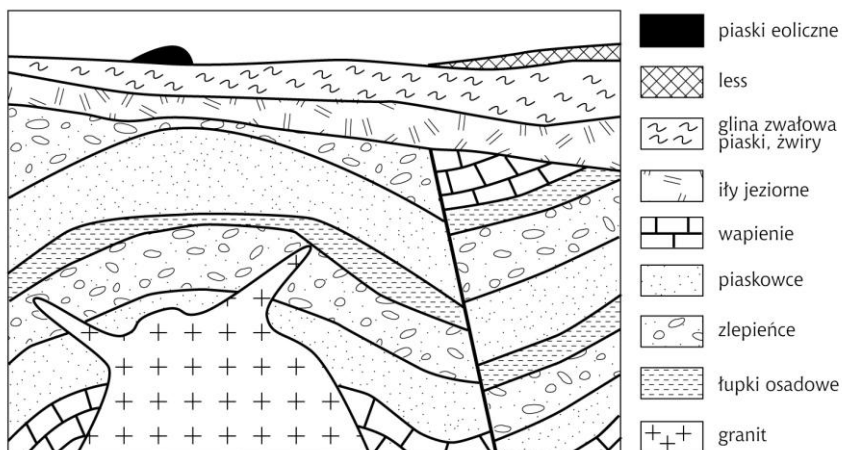
Przyporządkuj skały do miejsc ich występowania.

gnejs, bazalt, granit, piaskowiec

Zadanie 4 (3 p.)

Korzystając ze schematycznego przekroju geologicznego, wykonaj polecenia.

- A. Ułóż chronologicznie wydarzenia, które wystąpiły w przedstawionym na przekroju geologicznym obszarze.
1. Powstanie intruzji magmowej i uskoku
 2. Rozwój jeziora
 3. Transgresja morska
 4. Fałdowanie osadów fliszowych
 5. Zlodowacenie obszaru
 6. Sedymentacja osadów w zbiorniku morskim
 7. Powstawanie form związanych z akumulacyjną działalnością wiatru

Wydarzenie najstarsze

Wydarzenie najmłodsze

--	--	--	--	--	--	--

- B. Podaj wiek względny powstania uskoku.

.....

.....

Zadanie 5 (2 p.)

Wykres przedstawia produkcję rybołówstwa.

- A. Określ wielkość połowów:

ryb słodkowodnych pochodzących z hodowli mln ton

ryb morskich pochodzących z naturalnych łowisk mln ton

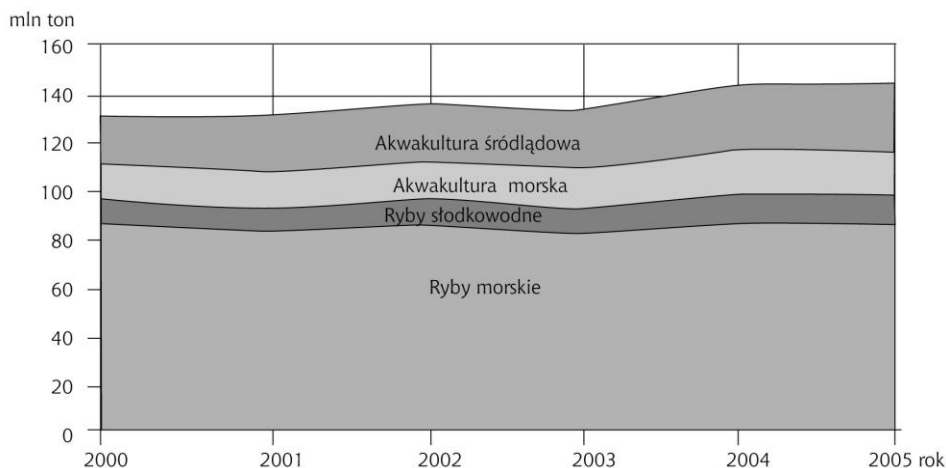
- B. Wymień dwie zmiany zachodzące w wielkości połowów na świecie.

1.

.....

2.

.....

Źródło: Encyklopedia PWN. Geografia świata. Społeczeństwo i gospodarka, Wydawnictwo Naukowe PWN.

ZESTAW IV

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1f, 6a	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; przetwarza informacje	Zdający potrafi: wykorzystać własną wiedzę geograficzną oraz źródła informacji geograficznej do wykonywania obliczeń matematyczno-geograficznych

Zadanie 1 (1 p.)

Oblicz długość odcinka na mapie w skali 1:500 000, jeżeli w rzeczywistości wynosi ona 25 km.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Odległość na mapie wynosi

Zadanie 2 (1 p.)

Odległość między dwoma punktami na mapie wynosi 8 cm. Odpowiada to 32 km w terenie. Oblicz skalę mapy. Zapisz ją w postaci mianowanej i liczbowej.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Skala mianowana

Skala liczbowa

Zadanie 3 (2 p.)

Odcinek na mapie w skali 1:20 000 ma długość 9 cm. Oblicz skalę mapy, na której jego długość wyniesie 3 cm. Zapisz skalę w postaci mianowanej i liczbowej.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Skala mianowana

Skala liczbowa

Zadanie 4 (2 p.)

Pole powierzchni jeziora na mapie w skali 1:200 000 wynosi 15 cm². Oblicz jego powierzchnię rzeczywistą.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Pole powierzchni jeziora wynosi km².

Zadanie 5 (2 p.)

Powierzchnia lasu na mapie w skali 1:700 000 wynosi 4 cm². Oblicz jego powierzchnię rzeczywistą.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Pole powierzchni lasu wynosi km².

Zadanie 6 (2 p.)

Na mapie powierzchnia torfowiska wynosi 6 cm². W rzeczywistości torfowisko zajmuje 54 km². Oblicz skalę mapy. Zapisz ją w postaci mianowanej i liczbowej.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Skala mianowana

Skala liczbowa

Zadanie 7 (2 p.)

Długość rzutu poziomego trasy kolejki górskiej na mapie w skali 1:25 000 wynosi 4 cm. Różnica wysokości od stacji początkowej do końcowej kolejki to 750 m. Oblicz długość rzeczywistą trasy kolejki górskiej.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Długość trasy kolejki górskiej wynosi

Zadanie 8 (2 p.)

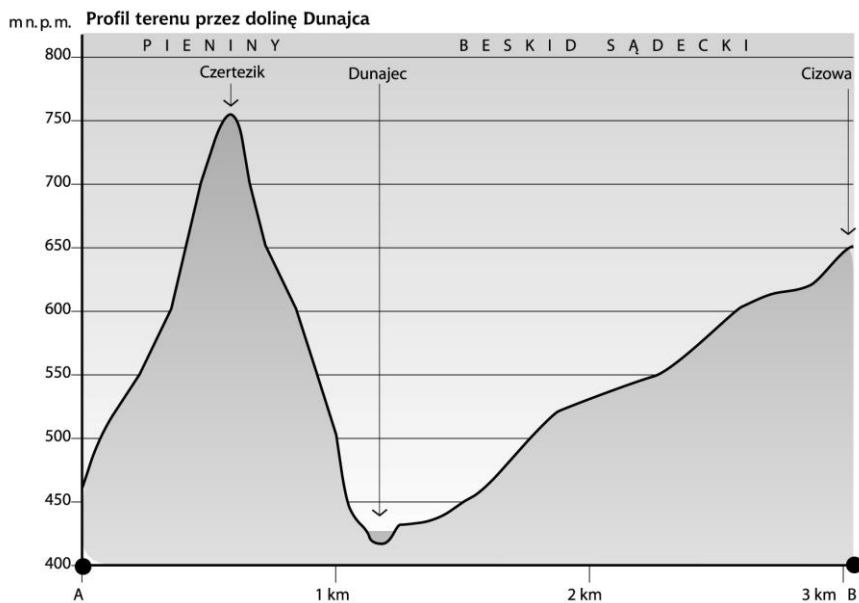
Turysta odczytał z mapy w skali 1:30 000, że długość szlaku pieszego, którym może wejść na szczyt góry wynosi 15 cm. Różnica wzniesień, którą musi pokonać to 500 m. Oblicz, ile czasu zajmie turyście wejście na szczyt, wiedząc, że człowiek idzie średnio z prędkością 4 km na godzinę, a na każde 100 m wzniesienia potrzebuje dodatkowych 10 minut.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Czas wejścia turysty na szczyt to:

Zadanie 9 (5 p.)

Na podstawie profilu przez dolinę Dunajca, wykonaj polecenia A–E.

- A. Oblicz skalę mapy, dla której wykonano zamieszczony powyżej profil terenu. Zapisz skalę w postaci mianowanej i liczbowej.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Skala mianowana

Skala liczbowa

- B. Podaj skalę pionową (przewyższenie pionowe), w której wykonano profil terenu.

Odpowiedź:

- C. Oblicz wysokość względną Czertezika i Cizowej.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Wysokość względna wynosi dla:

– Czertezika –

– Cizowej –

- D. Oblicz nachylenie stoku Czertezika i Cizowej w kierunku doliny Dunajca. Wynik podaj w %.

Odpowiedź: Nachylenie stoku wynosi dla:

- Czertezika –
- Cizowej –

E. Oblicz temperaturę powietrza na Czerteziku, jeżeli w dolinie Dunajca wynosi ona 16°C.

Odpowiedź: Temperatura powietrza na szczycie wynosi

Zadanie 10 (1 p.)

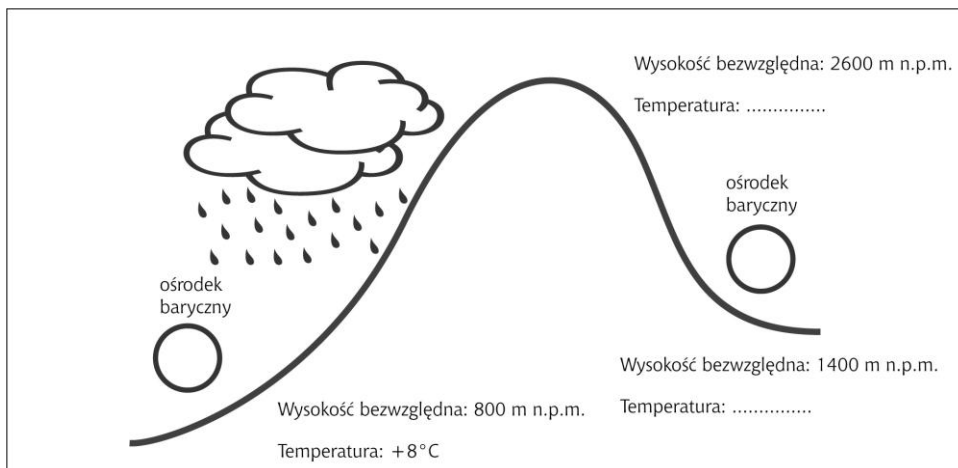
Rzeka uchodząca do morza osiąga długość 2000 km. Jej źródła znajdują się na wysokości 3000 m n.p.m. Oblicz spadek rzeki. Wynik podaj w %.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź: Spadek rzeki wynosi:

Zadanie 11 (2 p.)

Korzystając z rysunku przedstawiającego efekt fenowy, wykonaj polecenia.

- A. Zaznacz wyż (W) i niż baryczny (N) oraz kierunek przemieszczania się mas powietrza.
- B. Oblicz temperaturę powietrza na szczycie i po stronie zawietrznej u podnóża góry, jeżeli po stronie dowietrznej wynosi ona 8°C.

Miejsce na obliczenia

ZESTAW V

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1f, 6b	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; przetwarza informacje	Zdający potrafi: wykorzystać własną wiedzę geograficzną oraz źródła informacji geograficznej do wykonywania obliczeń astronomiczno-geograficznych

Zadanie 1 (1 p.)

Oblicz wysokość górowania Słońca w dniu 22.06 w Buenos Aires ($35^{\circ}45'S$, $36^{\circ}W$).

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 2 (1 p.)

Oblicz godzinę czasu słonecznego w Sydney ($34^{\circ}S$, $151^{\circ}E$), jeżeli w Perth ($32^{\circ}S$, $116^{\circ}E$) jest 11:24 czasu słonecznego.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 3 (2 p.)

Oblicz różnicę czasu słonecznego i strefowego między Moskwą ($55^{\circ}40'N$, $37^{\circ}50'E$) a Władywostokiem ($43^{\circ}N$, $141^{\circ}40'E$).

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 4 (1 p.)

Oblicz szerokość geograficzną miejsca, w którym w dniu przesilenia zimowego Słońce górowało na wysokości $43^{\circ}25'$ po północnej stronie nieba.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 5 (1 p.)

Oblicz długość geograficzną miejsca, w którym czas słoneczny jest wcześniejszy niż uniwersalny o 4 godziny i 48 minut.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 6 (2 p.)

Oblicz długość geograficzną miejsca, wiedząc, że zegar słoneczny pokazuje w nim godzinę 10:43 w tym samym momencie, gdy na południku $45^{\circ}38'W$ jest godzina 14:15.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 7 (2 p.)

Oblicz współrzędne geograficzne miejsca X, w którym 22 czerwca Słońce góruje po północnej stronie nieba na wysokości $35^{\circ}24'$, zaś w czasie, gdy w miejscu tym jest 16:26 czasu słonecznego, w Warszawie ($52^{\circ}N$, $21^{\circ}E$) jest 12:10 czasu słonecznego.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 8 (2 p.)

Oblicz współrzędne geograficzne miejsca X, w którym wysokość górowania Słońca 22 grudnia jest o $12^{\circ}27'$ większa niż w Warszawie ($52^{\circ}N$, $21^{\circ}E$), a czas słoneczny jest wcześniejszy niż czas uniwersalny o 2 godziny i 32 minuty.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 9 (2 p.)

Oblicz godzinę i datę rozpoczęcia uroczystości otwarcia Igrzysk Olimpijskich w Vancouver (49°N , 123°W), jeżeli w TVP emitowano ją bezpośrednio 13 II o godzinie 2:40.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 10 (2 p.)

Samolot wystartował z Paryża (49°N , $2^{\circ}30'\text{E}$) o godzinie 16:15 czasu słonecznego. Oblicz godzinę lądowania w Nowym Orleanie (30°N , 90°W), jeżeli lot trwał 9 godzin i 35 minut.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 11 (2 p.)

Oblicz datę i godzinę na południku 150°E i 150°W , wiedząc, że 10 lutego na południku zerowym jest 15:00.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 12 (1 p.)

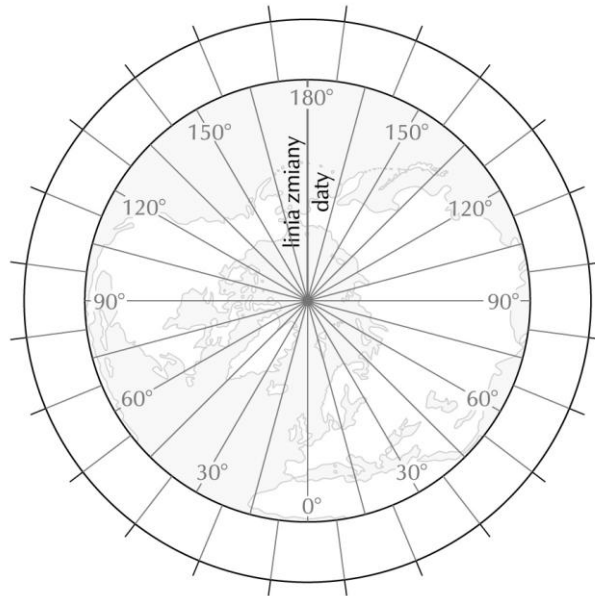
Chcesz przeprowadzić rozmowę telefoniczną z rodziną, która mieszka w Toronto (44°N , 79°W). Twój zegarek pokazuje 22:15. Oblicz godzinę, która jest wówczas w Toronto.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 13 (1 p.)

Zaznacz na kuli ziemskiej obszar, w którym jest już następny dzień, jeżeli na 30°W jest górowanie Słońca.

Zadanie 14 (2 p.)

Oblicz godzinę czasu słonecznego, strefowego i urzędowego dla Bydgoszczy, jeżeli zegarki w Polsce pokazują 12:00.

Miejsce na obliczenia

Miejscowość	Data	Godzina czasu słonecznego	Godzina czasu strefowego	Godzina czasu urzędowego
Bydgoszcz 18°E	01.01			
	04.05			

ZESTAW VI

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1f, 6c	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; przetwarza informacje	Zdający potrafi: wykorzystać własną wiedzę geograficzną oraz źródła informacji geograficznej do wykonywania obliczeń w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej

Zadanie 1(3 p.)

W 2006 r. w Niemczech stopa urodzeń wynosiła 8,2‰, stopa zgonów zaś 10‰. Oblicz współczynnik przyrostu naturalnego ludności Niemiec oraz rzeczywistą liczbę urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego, jeżeli liczba ludności tego kraju wynosiła 82 442 tys.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

Zadanie 2 (10 p.)

Uzupełnij w tabeli brakujące wskaźniki.

Wskaźnik	Woj. małopolskie	Woj. łódzkie
Liczba ludności w tys.	3 271,2	2 566,2
Powierzchnia w km ²	15 183,0	18 219,0
Gęstość zaludnienia w osobach/km ²		
Wskaźnik urbanizacji w %	49,5	64,6
Ludność mieszkająca na wsi w %		
Liczba mężczyzn	1 585,9	1 221,9
Kobiety na 100 mężczyzn		
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,0	9,1
Rzeczywista liczba urodzeń		
Zgony na 1000 ludności	8,8	12,2
Rzeczywista liczba zgonów		
Przyrost naturalny na 1000 ludności		
Rzeczywista liczba przyrostu naturalnego		
Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na 1000 ludności	0,4	-1,1
Rzeczywista liczba migracji		
Przyrost rzeczywisty w ‰		
Przyrost rzeczywisty w tys. osób		

Miejsce na obliczenia

Zadanie 3 (2 p.)

Uzupełnij w tabeli brakujące wskaźniki.

Wskaźnik	Woj. podlaskie	Woj. wielkopolskie
Powierzchnia zasiewów w tys. ha	697,5	1488,2
Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych w %	41,5	56,8
Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych w tys. ha		
Zbiory zbóż podstawowych w tys. t	644,9	2425,8
Plony z 1 ha w dt		

Miejsce na obliczenia

Zadanie 4 (3 p.)

Uzupełnij w tabeli brakujące wskaźniki.

Wskaźniki	Ogółem	Islandia	Tajlandia
Liczba ludności w tys.	6593	302	64 632
Połowy ryb w tys. t	93 253	1661	
Połowy ryb w kg na 1 mieszkańca	14,3		40,5
Udział w świecie w %	100		

Miejsce na obliczenia

Zadanie 5 (2 p.)

Oblicz saldo handlu zagranicznego krajów przedstawionych w tabeli.

Kraje	Import w mln dol. USA	Eksport w mln dol. USA	Saldo handlu zagranicznego
Bułgaria	23 136	15 064	
Japonia	579 609	649 948	

Miejsce na obliczenia

Zadanie 6 (1 p.)

W I kwartale 2010 roku stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 11,9%, czyli 1 893 tys. osób było zarejestrowanych jako bezrobotni. Oblicz liczbę osób zawodowo czynnych.

Miejsce na obliczenia

Odpowiedź:

ZESTAW VII

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 1), 1f, 7	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; przetwarza informacje	Zdający potrafi: wykorzystać informacje zapisane w różnej postaci oraz własną wiedzę do opisywania oraz wyjaśniania zdarzeń, zjawisk, procesów

Zadanie 1 (2 p.)

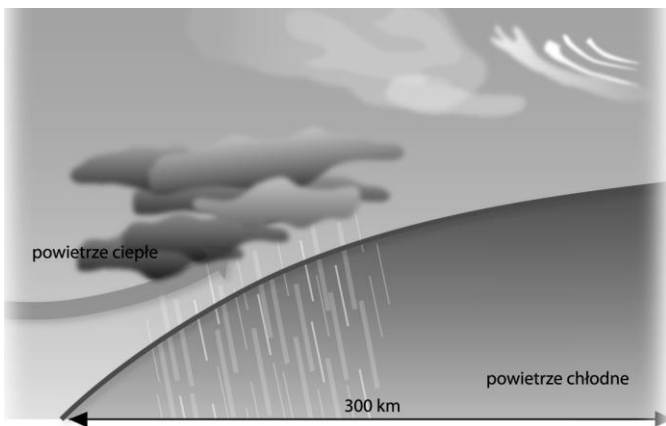
Korzystając ze schematów przedstawiających różne rodzaje frontów atmosferycznych, wyjaśnij:

- a) jak powstaje front zokludowany?

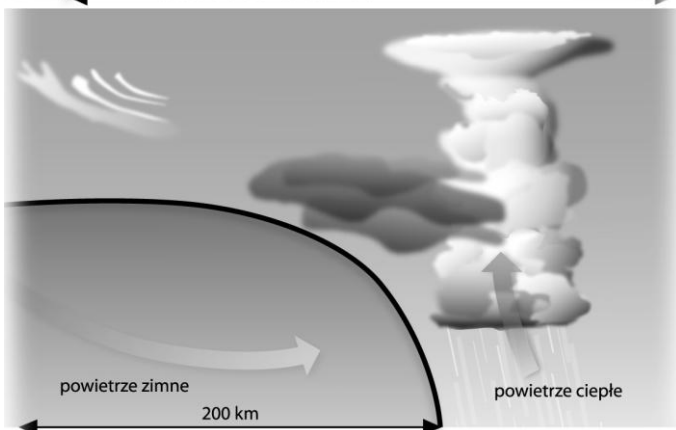
.....

- b) dlaczego w strefie okluzji rozbudowuje się chmura cumulonimbus?

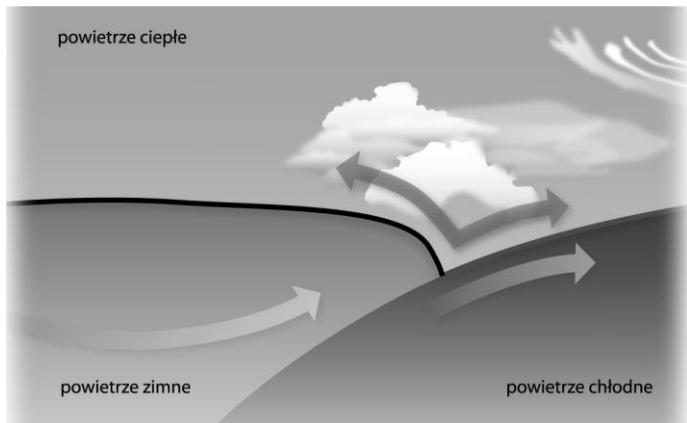
.....

Front ciepły

Front chłodny

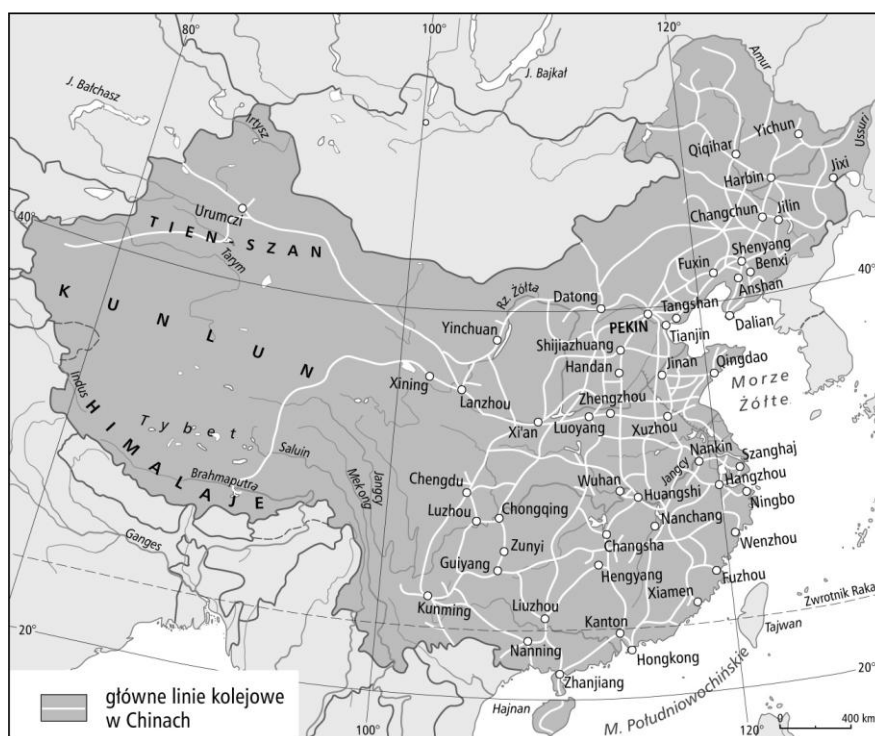

Front zokludowany

Zadanie 2 (2 p.)

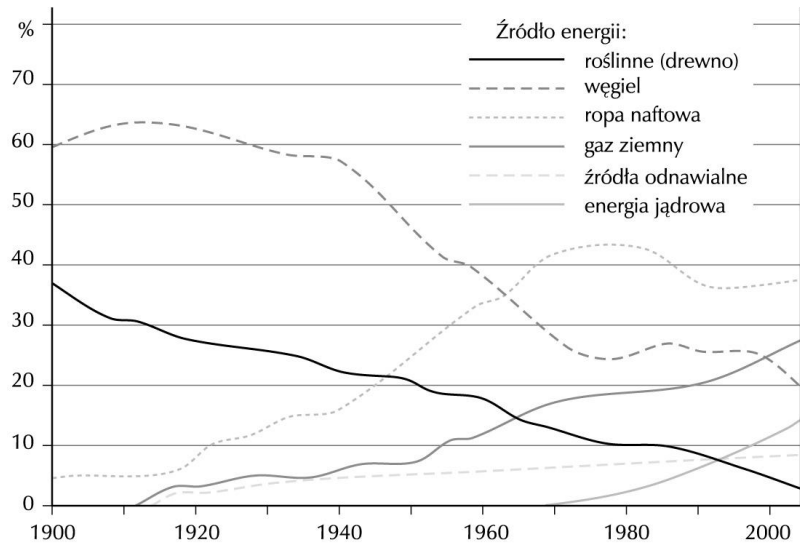
Podaj trzy przyczyny zróżnicowania gęstości linii kolejowych w Chinach.

1.
2.
3.

Zadanie 3 (2 p.)

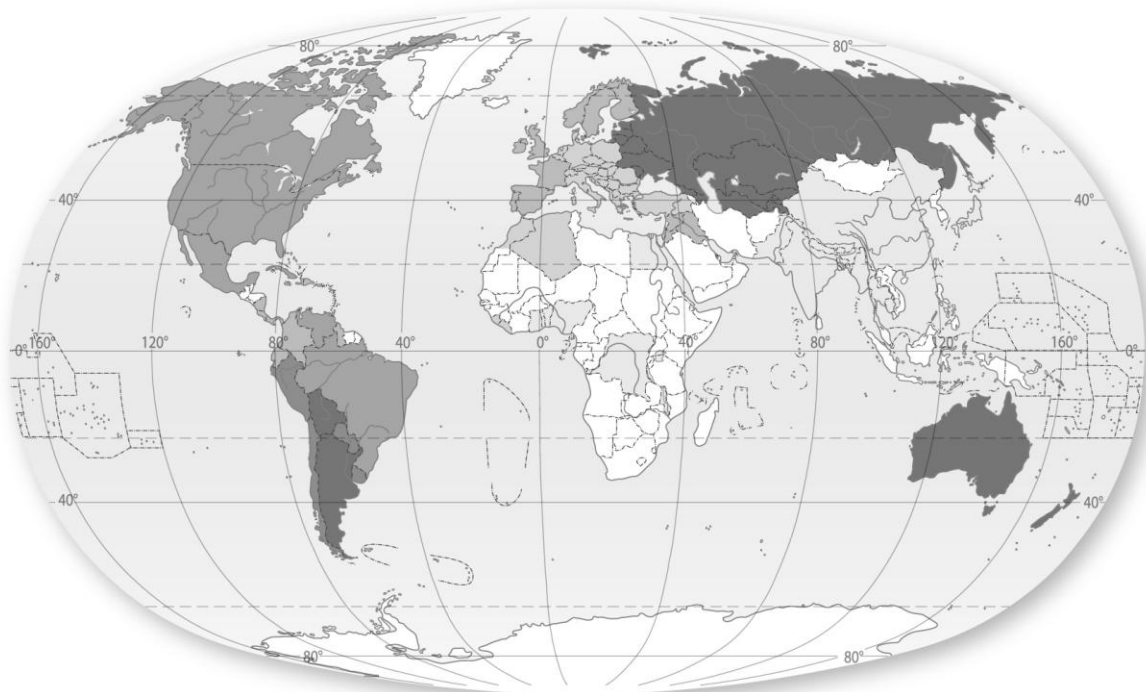
Podaj trzy przyczyny zmian udziału poszczególnych źródeł energii w bilansie energetycznym świata.

1.
2.
3.

Zadanie 4 (2 p.)

Podaj trzy przyczyny zróżnicowania powierzchni gospodarstw rolnych na świecie.

Średnia wielkość gospodarstw rolnych na świecie

1.

2.
3.

Zadanie 5 (2 p.)

Wymień trzy przyczyny, które wpłynęły na kierunki handlu zagranicznego Polski.

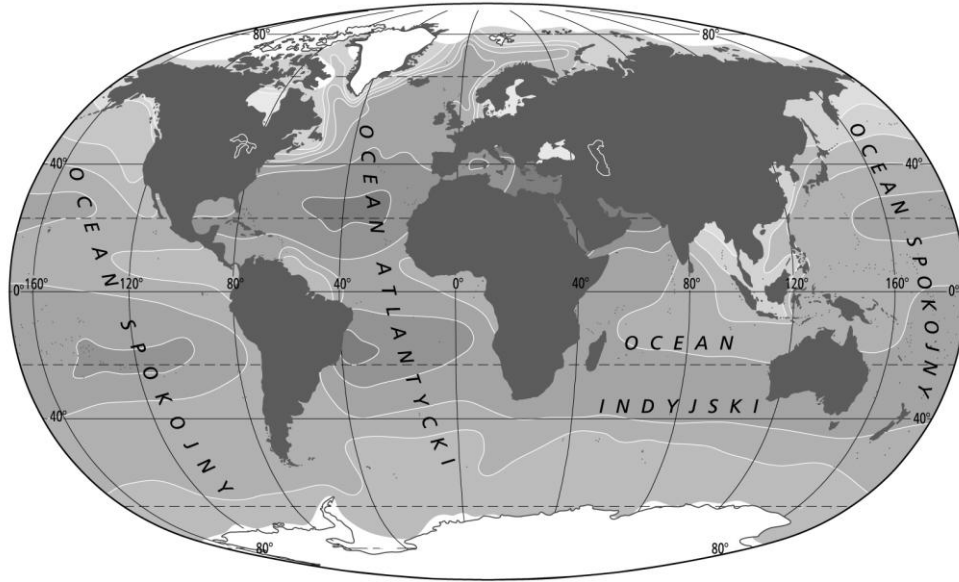
Tabela: Główni partnerzy handlowi Polski.

Rok	Import		Eksport	
	Kraj	Udział w %	Kraj	Udział w %
1980	ZSRR	33,1	ZSRR	31,2
	RFN	6,7	RFN	8,1
	NRD	6,6	NRD	6,9
1990	Niemcy	20,1	Niemcy	25,1
	ZSRR	19,8	ZSRR	15,3
	Włochy	7,5	Włochy	7,1
2000	Niemcy	23,9	Niemcy	34,9
	Rosja	9,4	Rosja	6,3
	Włochy	8,3	Francja	6,2
2008	Niemcy	23,0	Niemcy	25,0
	Rosja	9,7	Francja	6,2
	Chiny	8,1	Włochy	6,0

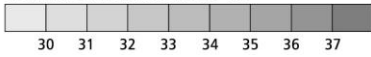
1.
2.
3.

Zadanie 6 (2 p.)

Podaj cztery przyczyny zróżnicowania poziomu zasolenia mórz i oceanów na świecie.

Średnie roczne zasolenie w ‰

pokrywa lodowa

1.
2.
3.
4.

ZESTAW VIII

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 2b	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; uogólnia treści geograficzne	Zdający potrafi: na podstawie szczegółowych informacji zapisanych w różnej postaci sformułować prawidłowość

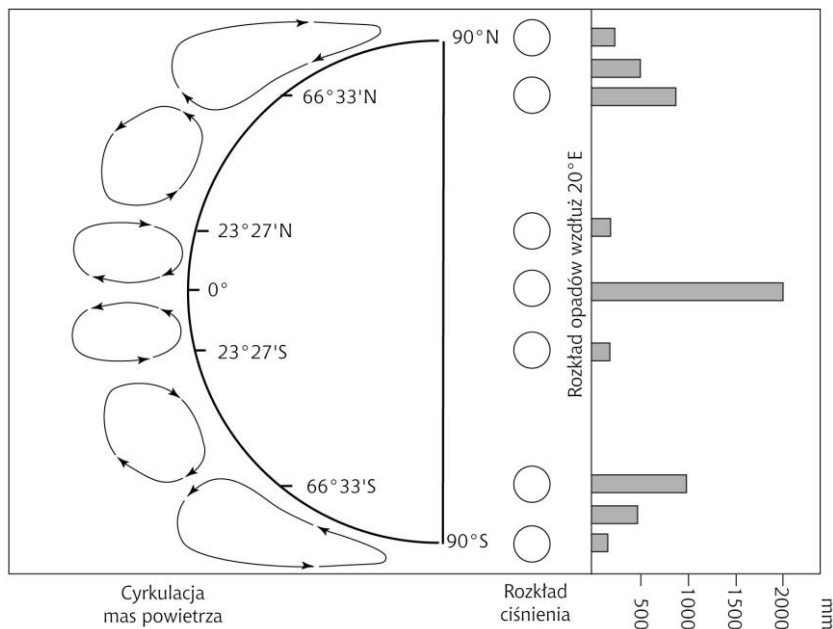
Zadanie 1 (4 p.)

Na podstawie rysunku, wykonaj polecenia A i B.

A. Uzupełnij na schemacie rozkład ciśnienia atmosferycznego, wpisując w odpowiednich miejscach litery:

W – wyż baryczny,

N – niż baryczny.

B. Sformułuj i wyjaśnij prawidłowość dotyczącą rozkładu opadów na kuli ziemskiej.

Prawidłowość:

.....

Wyjaśnienie:

.....

.....

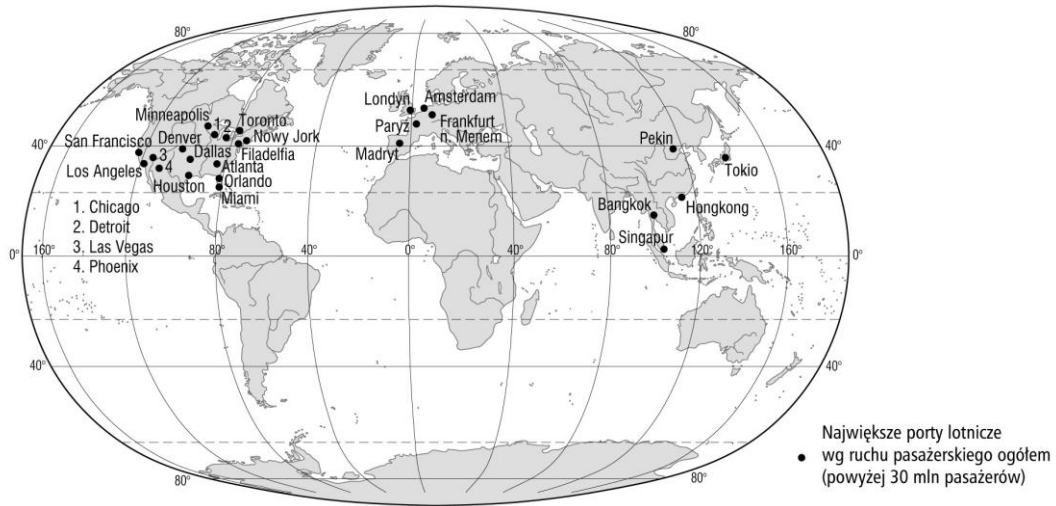
.....

.....

Zadanie 2 (2 p.)

Mapa przedstawia rozmieszczenie największych portów lotniczych.

Sformułuj dwie prawidłowości dotyczące rozmieszczenia największych portów lotniczych na świecie.

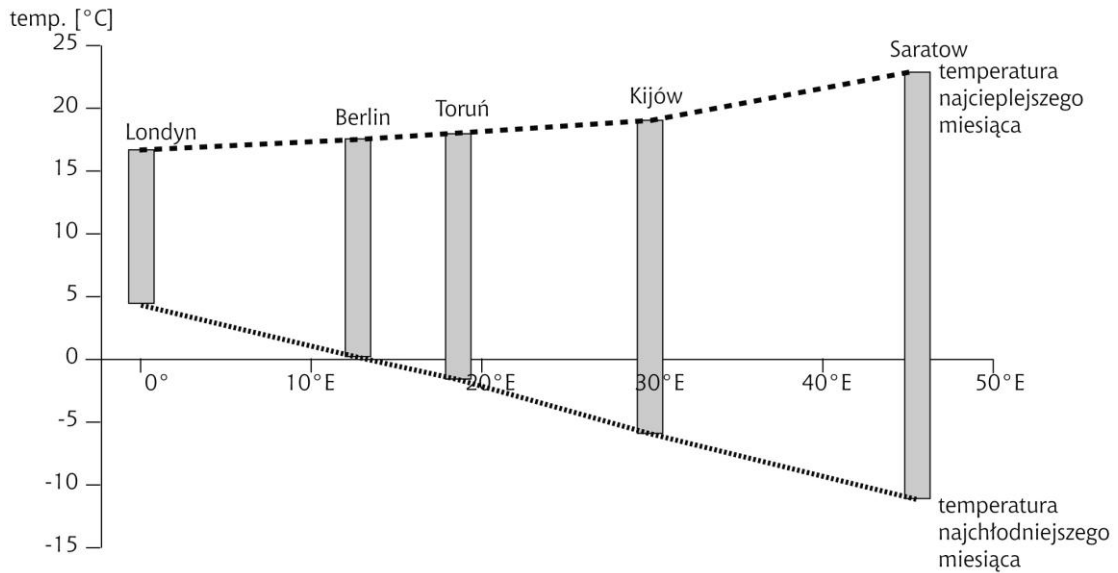

1.
2.

Zadanie 3 (2 p.)

Rysunek przedstawia rozkład rocznych amplitud temperatury powietrza na kontynencie europejskim w obszarze położonym pomiędzy 50°N a 56°N.

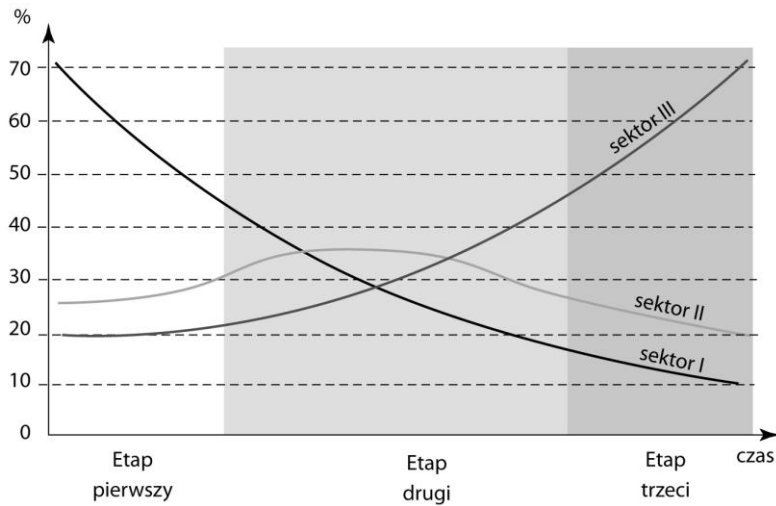
Sformułuj i wyjaśnij prawidłowość dotyczącą kształtowania się rocznych amplitud temperatury powietrza w Europie.

- Prawidłowość:
- Wyjaśnienie:

Zadanie 4 (2 p.)

Rysunek przedstawia model rozwoju gospodarczego.

A. Uzupełnij zdania:

- a) Wraz z rozwojem gospodarczym kraju udział zatrudnionych w usługach,
 a w rolnictwie.
- b) Zatrudnienie w sektorze przemysłowym początkowo, natomiast w etapie postindustrialnym

B. Wyjaśnij, dlaczego zatrudnienie w sektorze II w krajach przedindustrialnych i postindustrialnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

.....

.....

.....

.....

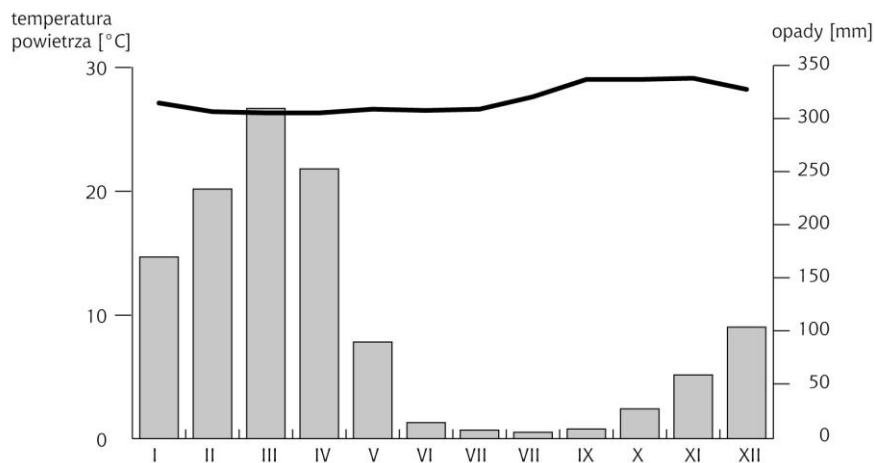
ZESTAW IX

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 3a	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; określa relacje między sferami Ziemi, ich zależności od czynników zewnętrznych i wewnętrznych	Zdający potrafi: określić współzależności w systemie przyrodniczym Ziemi

Zadanie 1 (2 p.)

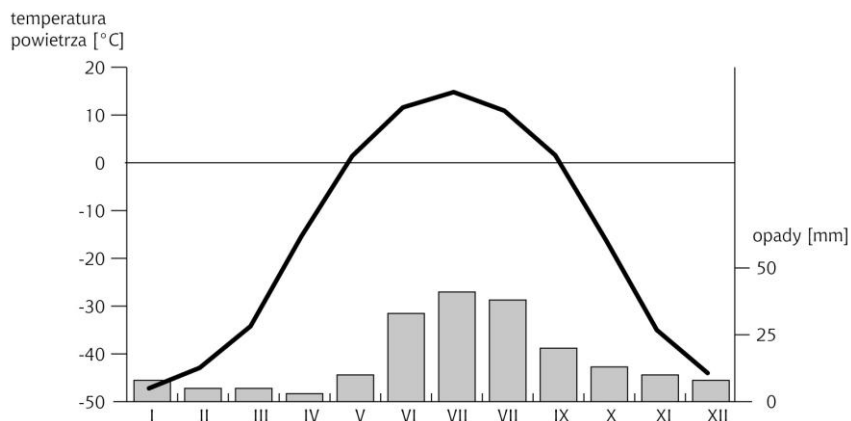
Klimat wywiera bardzo duży wpływ na roślinność. Na przykład w klimacie wybitnie wilgotnym równikowym występują wiecznie zielone lasy równikowe. Całoroczny okres wegetacji spowodował, że drzewa nie gubią liści, a kwitnienie i owocowanie może pojawiać się o każdej porze roku.

- A. Diagram klimatyczny przedstawia cechy klimatu podrównikowego wilgotnego. Formacją roślinną charakterystyczną dla tego klimatu jest sawanna. Przedstaw dwa związki między klimatem a roślinnością.

1.
2.

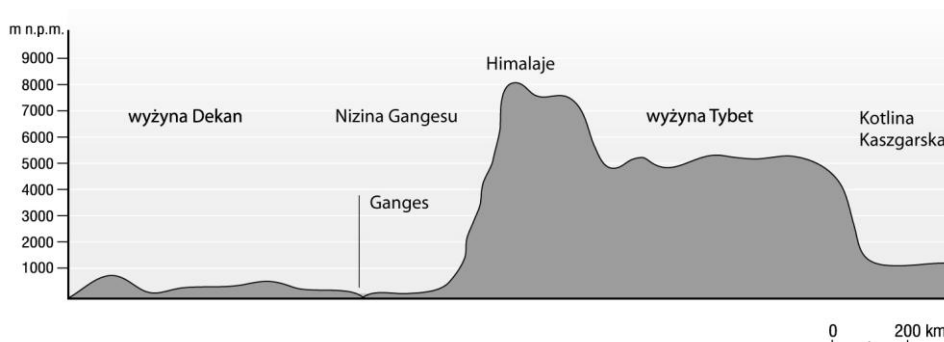
- B. Diagram klimatyczny przedstawia cechy klimatu umiarkowanego chłodnego. Formacją roślinną charakterystyczną dla tego klimatu jest las iglasty (tajga). Przedstaw dwa związki między klimatem a roślinnością.

1.
2.

Zadanie 2 (2 p.)

Uzupełnij tabelę, wpisując nazwy krain geograficznych, które występują na zamieszczonym poniżej profilu terenu.

Charakterystyka	Kraina geograficzna
Występują tu największe sumy opadów rocznych i pięćrośność roślinna.	
Niewielkie sumy opadów rocznych wynikają z położenia w cieniu opadowym, a duża wysokość bezwzględna powoduje spadek temperatury powietrza.	
Ze względu na zaznaczającą się cyrkulację monsunową, w wyniku której opady atmosferyczne występują w półroczu letnim, obszar tej krainy geograficznej częściowo porasta sawanna.	
Kraina znajduje się na obszarze zapadliska, które powstało w wyniku kolizji płyt litosfery, co doprowadziło do wypiętrzenia Himalajów.	

Zadanie 3 (2 p.)

Wyjaśnij wpływ albedo na kształtowanie się temperatur powietrza.

Rodzaj powierzchni	Albedo w %
Świeży śnieg	95
Piasek	20–30
Łąka	10–20
Las iglasty	5–15

.....

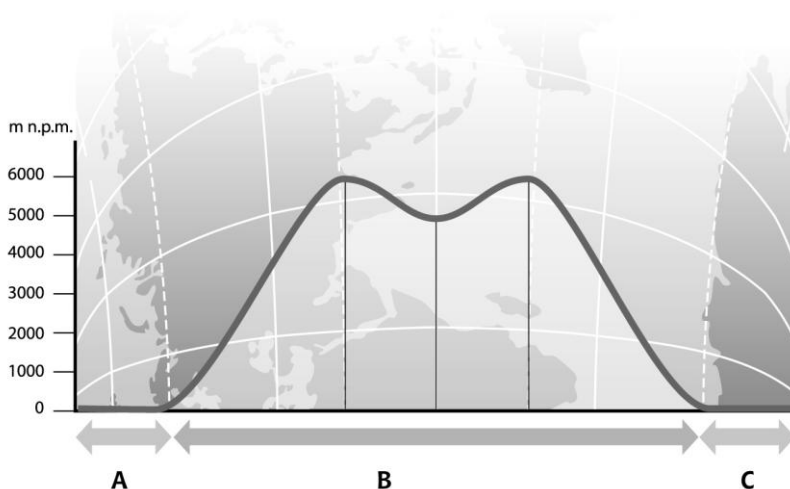
.....

.....

.....

Zadanie 4 (3 p.)

Wykres przedstawia zasięg granicy wieloletniego śniegu w różnych szerokościach geograficznych.

- A. Wyjaśnij, dlaczego granica wieloletniego śniegu:
- przebiega niżej na równiku niż na zwrotnikach –
 - obniża się od zwrotników wraz ze wzrostem szerokości geograficznej –
- B. Przyporządkuj formom występowania lodu obszary oznaczone na rysunku literami: A, B, C. C.
- Lodowce górskie –
- Łądolody –

Zadanie 5 (2 p.)

W tabeli przedstawiono opis pięter roślinnych w Tatrach.

Nazwa piętra roślinnego	Wysokość w m n.p.m.	Gatunki roślin
Pogórze	300–700	Pola uprawne
Regiel dolny	700–1200	Lasy bukowo-jodłowe
Kosodrzewina	1550–1800	Zarośla kosówki, limby
Hale wysokogórskie	1800–2300	Roślinność trawiasta
Turnie	Powyżej 2300	Mchy i porosty

Wymień trzy czynniki przyrodnicze, które spowodowały zróżnicowanie roślinności wraz z wysokością:

–

–

–

ZESTAW X

Poziom	Oznaczenie standardu	Standard	Opis wymagań
Rozszerzony	II, 3c	Zdający: pozyskuje informacje geograficzne; określa relacje między sferami Ziemi, ich zależności od czynników zewnętrznych i wewnętrznych	Zdający potrafi: przedstawić wzajemne relacje między elementami środowiska przyrodniczego a życiem i działalnością człowieka

Zadanie 1 (5 p.)

Przeczytaj tekst źródłowy i wykonaj polecenia.

Początki rozwoju turystyki na Malediwach datują się na przełom lat 60. i 70. XX w. Dopiero w 1968 r. zbudowano lotnisko z krótkim pasem startowym (1400 m). W 1971 r. powstały dwa pierwsze ośrodki wypoczynkowe (...). W 2004 r. Malediwy odwiedziło już blisko 500 000 turystów.

Ośrodki turystyczne powstają na wyspach bezludnych. Brak wody słodkiej i mała powierzchnia wysp (przeciętnie 25 ha) nie sprzyjają turystyce, dlatego środowisko przyrodnicze tych wysp jest przekształcone niemal całkowicie. Buduje się przystań i dostęp do niej, maksymalnie powiększa teren wyspy, tworzy plażę (jeśli istnieje taka potrzeba), wreszcie broni wyspy, przystani i plaży przed erozją. I tak na blisko połowie z 87 wysp-hoteli powstały sztuczne plaże. W 28 zbudowano port lub przystań.

Po wymienionych wstępnych pracach przygotowawczych przekształceniu poddaje się florę wysp. Większość palm kokosowych zostaje wycięta, bowiem spadające orzechy kokosowe stwarzałyby zagrożenie dla turystów. Trzebi się nadbrzeżne gęstwiny pandanusów i chlebowców, sadi krzewy i drzewa ozdobne rodzące kolorowe kwiaty. Na niektórych wyspach – tych, których przeznaczeniem jest luksus, na wykarczowanych obszarach powstają duże ogrody warzywne. Ziemię uprawną sprowadza się z Indii i Bangladeszu.

Od początku 1980 r. narzucono ścisłą, niemal kompletną separację wysp-hoteli od wysp zamieszkałych przez Malediwczyków. Turyści przybywają tam 2–3 razy w tygodniu na krótkie, zorganizowane wycieczki. Większość personelu stanowią cudzoziemcy z Indii, Bangladeszu i Sri Lanki. Miejscowym kobietom zakazano pobytu na wyspach turystycznych po 18.00, podobny zakaz obowiązuje cudzoziemców na wyspach nieturystycznych. Dla podkreślenia innych zasad, którymi kierują się wyspy-hotele – funkcjonują one według innego niż malediwskie prawa. Możliwa jest tam m.in. sprzedaż i konsumpcja alkoholu. Czas urzędowy na tych wyspach różni się o 1–2 godziny od czasu urzędowego Malediów, po to, by turyści mogli dłużej spać, a do kolacji siadali o zachodzie Słońca.

Źródło: Geografia regionalna świata, Wydawnictwo Naukowe PWN 2008.

A. Wymień te zmiany w niżej wymienionych elementach środowiska przyrodniczego, których dokonano, by umożliwić rozwój ruchu turystycznego na Malediwach.

1. Zmiana w litosferze –
2. Zmiana w pedosferze –
3. Zmiana w biosferze –

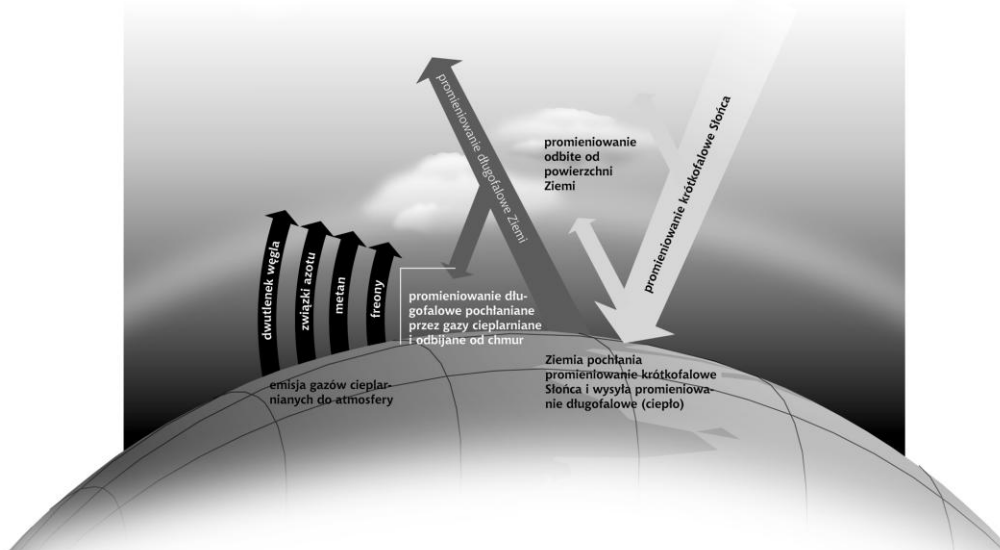
B. Wymień trzy różnice w życiu rdzennych mieszkańców Malediów i turystów.

1.

2.
-
3.
-

Zadanie 2 (4 p.)

Korzystając ze schematu powstawania efektu cieplarnianego na kuli ziemskiej, wykonaj polecenia A–B.

A. Wymień trzy rodzaje działalności człowieka, które przyczyniają się do wzrostu udziału gazów cieplarnianych w atmosferze.

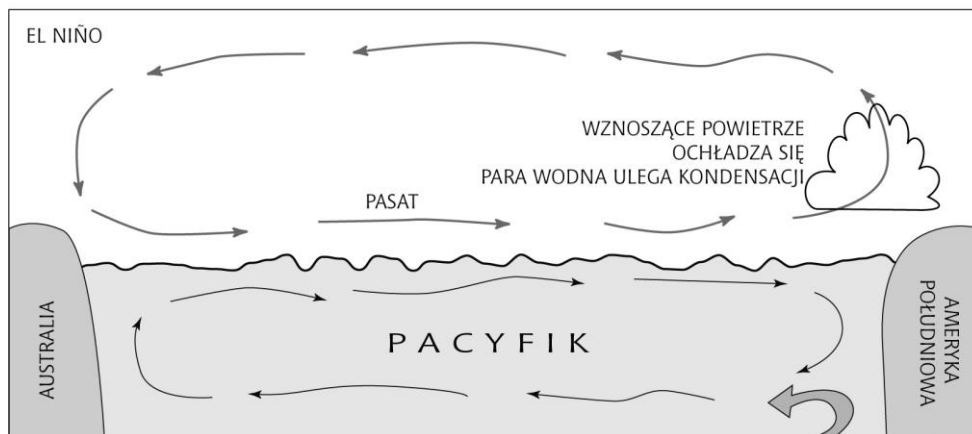
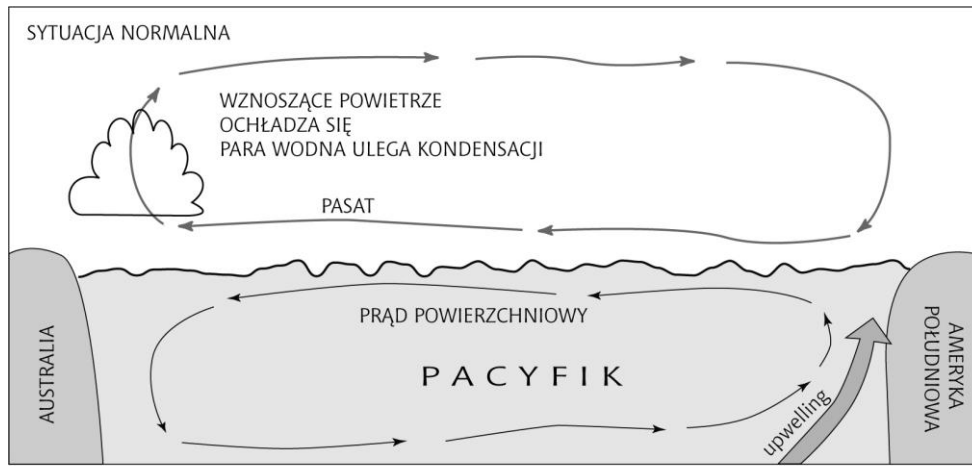
1.
-
2.
-
3.
-

B. Wymień trzy przyrodnicze konsekwencje wzrostu temperatury powietrza. B.

1.
-
2.
-
3.
-

Zadanie 4 (4 p.)

Schematy przedstawiają cyrkulacje mas powietrza oraz dynamikę wód oceanicznych na Pacyfiku w sytuacji normalnej oraz podczas El Niño.

A. Wymień trzy konsekwencje przyrodnicze El Niño, które zaznaczają się we wschodniej części Pacyfiku i wybrzeżu Ameryki Południowej.

1.
2.
3.

B. Wymień trzy konsekwencje El Niño dla życia i działalności mieszkańców zachodniego wybrzeża Ameryki Południowej.

1.
2.
3.

Zadanie 4(6 p.)

Ryciny przedstawiają mapę gospodarczą Egiptu i wykres prezentujący strukturę zatrudnienia oraz udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB w Egipcie. Na ich podstawie wykonaj polecenia A–D.

A. Wymień trzy uwarunkowania przyrodnicze, które wpłynęły na rozmieszczenie obszarów rolniczych w Egipcie.

1.
2.
3.

B. Wymień cztery cechy środowiska przyrodniczego, które umożliwiły rozwój turystyki w Egipcie.

1.
2.
3.
4.

C. Wyjaśnij duże znaczenie Egiptu w światowej żegludze morskiej.

.....

.....

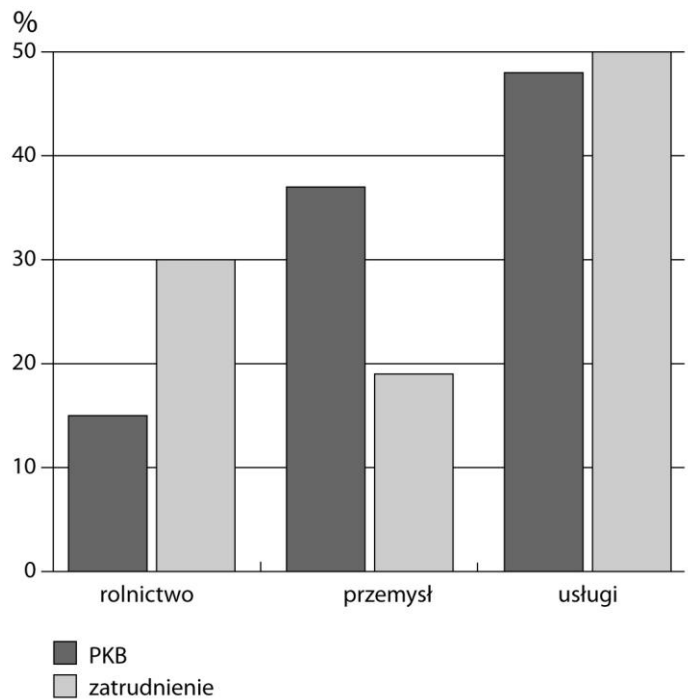
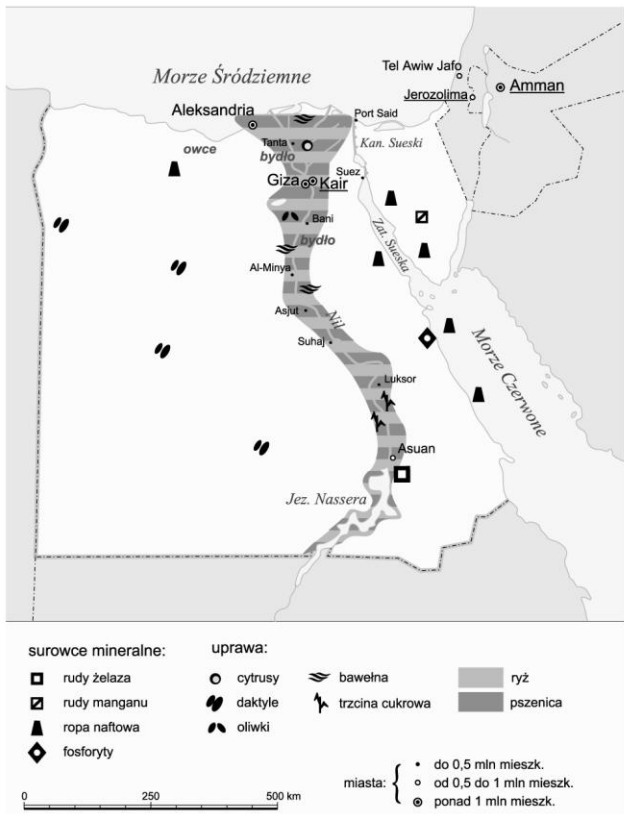
.....

D. Wyjaśnij stosunkowo duży udział drugiego sektora gospodarki narodowej w tworzeniu PKB Egiptu.

.....

.....

.....

Zadania pochodzą z „niezbędnika nauczyciela” Wydawnictwa Szkolnego PWN.